

чинение, с. 190—191). Публикуванитѣ въ настоящия отдѣлъ писма отъ Пловдивъ (№ 1—3) потвърждаватъ противогръцката дейность на Круша Н. Начовъ пише, че презъ 1860—1861 г. Круша билъ учитель въ Самоковъ и делегатъ въ Цариградъ по черковния въпросъ. И дветѣ съобщения сж малко вѣроятни. Въ всѣки случай, вѣрно е, че презъ февруарий—мартъ 1860 г. той се е намиралъ въ Пловдивъ съ нѣкаква мисия, свързана съ черковния въпросъ, и отъ тамъ насърдава борбата на самоковци срещу Дели-Матей. Сжщата година, на 8. VI, той пише на Н. Геровъ вече отъ Самоковъ за вървежа на борбата (Изъ архивата на Н. Геровъ. Книга I, № 1603). Но че е ходилъ въ Цариградъ — нѣма никакви посочвания.

Презъ априлъ 1861 г. Круша се преселва въ София. Презъ юний с. г. дохажда владиката Доротей, неговъ ученикъ отъ Копривщица. И Круша участвува въ акцията срещу владиката, поради което бива търсенъ да бжде арестуванъ. Но по-късно отива при Доротея и му цѣлува рѣка. Гражданитѣ били готови да го накажатъ за тая постѣпка — „щехъ да ме возмездятъ съ дървенъ Господъ, ако да не бехъ поискалъ прочкъ и общалъ да не идж веке при Нѣгово Пр.“ (автоб. писмо). Новиятъ губернаторъ Ахмедъ Расимъ претърсилъ кжщата на Круша, взелъ „пълнж бохъ съ рукописе“, между които и една революционна пѣсенъ „Българія ся оплакува на Россіѣ и Сербіѣ за освобождение“. По-късно губернаторътъ сочилъ нея и други рѣкописи на С. Филаретовъ, казвайки: „Я виждъ, каквы пѣсни ся донасятъ тува. Това е све отъ васъ, учены-тѣ“ (автоб. писмо). — Следнитѣ две години Д. Трайковъ назначава Круша за учитель въ Девическото училище, на мѣстото на Рахила Баракъ. Презъ 1865—1866 г. е общински писаръ. Споредъ Хр. Семерджиевъ (цит. съчинение, с. 191) Круша учителствува въ София отъ 1862 до 1868 г. — Презъ 1869—1871 г. е учитель въ Радомиръ, кждето урежда училището и общината. Следъ това се прибира окончателно въ София. Круша е вече старъ, настѣпватъ дни на оскѣдица. Презъ 1871 г. той пише на Н. Геровъ: „Азъ ся оставихъ отъ учителско-то звание по причинж на старость-тж ми, която мя стигнж башъ у скапѣж-тж съ 6 момичета не оженены, но по Бога послѣ надѣмся на благотворителны-ты ми прѣатели да мя снабдятъ съ пензіѣж, ако не съ повече“ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Книга I, № 1611, с. 981). Между другото, боледува и синътъ му. Презъ 1874 г. пише: „Община-та ни мя снабди съ 25 л. т., като мя натоварихъ да дѣтонастойвамъ на малки-тѣ момичета въ Дѣвическо-то училище. Но азъ и на това бѣхъ благодаренъ и слугувахъ усердно. По настоящемъ же, както ся види, и това нѣма да мя огрѣе“ (Изъ архивата на Н. Геровъ. Книга I, № 1613, с. 983).

Зах. Круша дочака освобождението на България. Почина на 18. XI. 1881 г. Той е типиченъ представитель на взаимноучителенъ учитель. Отличавалъ се е съ будно национално съзнание, горещъ темпераментъ. Като мнозина отъ нашитѣ просвѣтни дейци преди освобождението, и Круша е обичалъ литературнитѣ занимания. Преди всичко, ималъ е доста богата библиотека. Неговото име често се срѣща въ списъцитѣ на спомощницитѣ. Интереситѣ му къмъ книгата се явяватъ твърде рано. Още на 10. VI. 1839 г. той пише